

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol birodalom legjelentősebb magyar lapja.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetési ára: \$3.00
 Kifizetési módok: a) 60
 Személyesen, b) bankkártyával
 a) nyoma:
Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanadai Magyar Újság

Főszerkesztő: HORDÓSY IVAN Editor

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Újság
 is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 to foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

VOL V. EVFOLYAM

WINNIPEG, MAN., 1928. SZOMBAT DECEMBER 15

NO. 51. SZÁM.

VALÓRA VÁLIK A SZÉP ÁLOM

Az elmúlt hét egyik szürke, hófelhőkkel borított téli homályba vesző napjának délutánján beköszöntött hozzánk várattalanul, de annál kellemesebb meglepetést okozva, az Óhazai Karácsony Apó. A váratlan kedves vendég nem hozta ugyan magával ajándékait, de jelezte, hogy az óhaza szeretete küldötte el hosszú útjára és rövidesen megfogja nyitni trauznyait, amelyek tartalmából egész Nyugatkanada magyarsága részesülni fog.

A Karácsony Apó ezúttal haragocskájaként ez esetben a telefon cselegje szolgált és az örömteljes hírt Schebeck István, winniepei m. kir. konzul boldog meleg hangon üdvözlölte, hogy hírt kapott az óhazából báró Perényi Zsigmondtól, aki ezúttal a Kossuth záradékok vezetőjeként a kanadai magyarságot is meglátogatta, — hogy

a m. kir. kultuszminiszter, báró Perényi Zsigmond és Paizs Ödön, budapesti tudósítónk közbenjárására, 19 láda könyvet küld ez év karácsonyára a nyugatkanadai magyaroknak.

A kultuszminiszter ur amnyit szívet és jót hallott báró Perényitől, aki fel-kes barátja és szívesítője a kanadai magyarságnak, a kanadai magyar telepekről, hogy az óhaza szeretetét a távolba szakadt vérei iránt ezzel a szép és nemcsak karácsonyi ajándékkal kézzelfoghatóan ki is akarja mutatni és mintegy dokumentálni óhajtja, hogy az új otthon teremtő, dolgozó, munkás kanadai testvéreit új hazájukba is elkíséri az óhaza meleg, sikert kívánó, aggódó szeretete. Mindnyájunkat osztatlan örömmel tölti el a kultuszminiszter ur ezen, memosak nagylelkű, de hasznos és szép ajándéka, amelyek szívesen és a különböző telepekre való eljuttatását Schebeck István konzul ur fogja majd eszközölni, míhelyt a 19 láda megérkezik.

Báró Perényi az ajándék elküldését jelező levelében meleg hangon emlékezik meg azon szép napokról, melyeket a kanadai magyarság körében töltött el és kanadai látogatásának emlékére a kultuszminiszter ajándékaival együtt is el akarja juttatni mindama magyar házba, amit csak meglátogatott, — saját maga ajándékát is.

Báró Perényi ajándéka egy igen szép könyv lesz, melynek címe: „MAGYARORSZAG TUKRE”. Ebben a könyvben minden össze van foglalva, ami Magyarország múltját, szomorú jelenét és jövőjét illeti.

Ezen értékes ajándék szétküldésének munkáját is Schebeck konzul ur vállalta magára a legnagyobb örömmel és készséggel.

A kanadai magyar telepek egy-egy értékes szép könyvtárral lesznek majd gazdagabbak rövidesen, melyeknek megalapítása már régóta hajtott vágya a kanadai magyarságnak, de sajnos a kivételbe eddig a drága könyvek, a magas szállítási költségek szinte áthidalhatatlan akadályt állítottak a m. kir. kultuszminiszter ur egy régi szép álmát váltotta valóra báró Perényi lelkes közbenjárására a nyugatkanadai magyarságnak, melyért is mindannyiunk hála köszönetét küldjük egy neki, mint báró Perényi Zsigmondnak a nyugatkanadai telepek nevében.

SULYOSBODOTT A KIRÁLY ÁLLAPOTA

A HÁROM HETE BETEG ANGOL URALKODÓ ELLENÁLLÓKEPESÉGÉT
NAGYBAN LEGYÖNGITETTE A MAGAS LAZ. — 12-ÉN ERKEZETT

LONDONBA A WALES HERCEG

György angol király állapotáról a legutóbbi kábelek mind szomorubb képet adnak. A kétoldali tüdő és mellhártya gyulladásában szenvedő uralkodó már hetek óta alig alszik és a magas láz következtében annyira legyengült, hogy felépüléséhez kevés a remény. A múlt hét közepe táján arról is szó esett, hogy Anglia legjobb doktori megfogják operálni a királyt, azonban az újabb orvosi tanácskozás eredményeképpen erről szó se lehet, miután félt, hogy az uralkodó legyengült szíve nem bírná ki a műtétet.

A táviratilag hazahívott walesi herceg 12-én déli 10 órakor érkezett meg Afrikából Londonba az Enterprise csatahajón.

Londonban attól is félnék, hogy a király bármely pillanatban bekövetkezhető halála miatt esetleg hazra kell hívni Chamberlain külügyminisztert is a luganói tárgyalásokról, mely esetben a németekkel való megegyezés ismét késedelmet szenvedne.

“HULLÁMZÓ BALATON TETEJÉN...”

MUSZTI DÉNES MAGYAR HEGEDŰMŰVESZ NÁGY SIKERE A
CAPITOLBAN

Zenének csufolt, nyakatekert jazz lármá, orrhangu énekesek divatos nyávogása után egy ujkanaadai magyar lépett az elmúlt csütörtök este Winnipeg legelőkelőbb mozgószínházának színpadára, hogy egy rövid tíz perces áhítatos csendet, majd szünni nem akaró tapsorkánt parancsoljon vonójával a hatalmas színházat zsúfolásig megtöltött közönségnek.

Musti Dénes ez az az ujkanaadai magyar, a whitewoodi öreg pionír Muszti István öccse, aki rövid néhány hónapos winniepei tartózkodása alatt a CKY rádióállomás koncert-mesterévé küzdötte fel magát a múlt csütörtökön mutatkozott be, mint szóelőhedező a Capitolban.

Öreg hegedűjének hurján csodálatos művészettel szólaltatta meg a magyar melódiák talán legszebbjét: „Hullámzó Balaton tetején csónakázik egy halászlégeny. Hálóját a szerencse, őt magát a kedvese hagyta el — a szegényt.”

Nagy örömről szolgál, hogy Muszti Dénest oly szeretettel fogadta a winniepei angol közönség és reméljük, hogy a winniepei magyarság minél nagyobb tömegben fogja felkeresni a Capitol színházat december 17-től 22-ig, hogy megcsodálja e kiváló magyar hegedűs művészetét.

U. S. PRESS DEMANDS JUSTICE FOR HUNGARY'S CAUSE

SOCIAL WRECKAGE AND HUMAN MISERY OF 11,000,000 PEOPLE OF OLD HUNGARY — SAYS „ECONOMIC CRIMES OF THE PACT” MADE DEEPER IMPRESSION THAN SOCIAL INJUSTICES

By Pierpont B. Noyes
Former American Member of
Interallied Rhineland Comm.
An Editorial reprinted from the
„New York World”

(Continued)

Traveling westward the topography of Transylvania revealed the difficulty, almost, I should say, the impossibility of turning this age-old Hungarian province into a prosperous economic addition to Roumania. The valleys, the rivers, the roads, the railroads run down ward the great Hungarian plain and Budapest. The other way stands a solid barrier of mountains, with few and inconvenient passes through to Roumania.

Everywhere I was impressed by the callous disregard for human relations shown by the great powers in arbitrarily separating millions of people from race and country and delivering them helpless into the hands of an inferior race which hated them. True, before this transfer a million and a half Roumanians in Transylvania were living under Hungarian rule, but centuries of such living had created a stable modus vivendi. Further it is to be said that these Roumanians came into the territory as invited guests during the various Turkish invasions and oppressions of old Roumania. For myself, after studying the comparative civilizations of Hungary and Roumania, I believe that the placing of Hungarians under Roumanian rule is a much greater misfortune both for the people involved and for

the political stability of Europe than the leaving of Roumanians in Hungary.

The American Committee on the Rights of Religious Minorities, with Dr. Henry H. Atkinson at its head, spent the summer of 1927 in the territories given to Roumania. Their report suggests such persecution of the Magyar, Russian and Jewish minorities as seems unbelievable in this twentieth century. The list of wrongs is too long to be even summarized in an article like this.

I found Americans, whom I met, shocked by the unwisdom and cruelty of forcing a population with advanced Western culture, such as the Hungarian, into the crude and corrupt governmental system of a backward nation like Roumania.

A committee sent to Transylvania by the British and American Unitarian Association summarizes its findings thus: „After three months' stay in the country we have arrived at the conclusion that Roumanian rule in Transylvania, by turning everything upside down, has created a quite impossible state of things. * * * It has placed more than 2,000,000 of people Western culture under the rule of a nation of half Eastern morals and culture. It has extended the Balkan swamp with its miastic atmosphere into a country, which has, thus far, been free from it. The situation is exactly the same as if part of the southwestern portion of the United States were to be annexed to Mexico and several millions of Americans were compelled to live under a form of government developed in the latter country”.

(To be Continued)

ISZONYATOS KÁROKAT OKOZOTT A CHILEI FÖLDRENGÉS

A HALOTTAK SZÁMA KÖZEL HÁROMSZÁZ, A SEBESÜLTEKÉ EZERTALCA VÁROSA RÖMOKBAN FEKSZIK — AZ EGŐ KÖRHÁZBÓL KÉT-SZÁZ BETEGET KELLETT A SZABADBA VINNI —

SANTIAGO, december 6. — A dél-amerikai Chilében pusztított földrengésről csak most kezd a külvilág helyes képet alkotni. Az eddigi jelentések csak felültesen tudatták a rémas pusztítás részleteit míg a legújabb jelentések szerint a halottak száma közel háromszáz, míg a sebesültek száma meghaladja az ezret.

Santiago-tól százötven mérföldre délre fekszik az a terület, amelyet a földrengés legjobban sújtott. E körületnek a középpontja Talca, kis ipari város 36.000 lakossal, amelyet a földrengés annyira tönkre tett, hogy

a házaknak csak egy-tized része lakható.

Ibabez elnök vonaton Talcába ment, hogy a mentési munkálatokat irányítsa. Ekkor már ott találta Blanche hadügyminisztert, aki még a földrengés éjjelén Talcába repült. Talcában a halottak száma százötvenöt, a sebesülteké több, mint háromszáz és az anyagi kár az első becslések szerint meghaladja a 12,000,000 dollárt.

A földrengés sújtotta területeken kimondották a státiális állapotokat. A katonák utasítást kaptak, hogy azon a löjjeleken a tolvajlást vagy rablást kísérlőket.

LOCARNÓTÓL --- LUGANÓIG

A LUGANÓI KONFERENCIÁN FOG ELDÖLNI NÉMETORSZÁG
KÜLPOLITIKÁJÁNAK IRÁNYA

Tudvalevő, hogy a nemrég aláírt locarnói egyezmény értelmében Németország barátságos irányu politikát folytat Angol és Franciaországgal szemben, viszont Anglia és Franciaország kötelezték magukat arra, hogy Németország jogos követeléseit figyelembe veszik, amint saját érdekeik megengedik.

A legújabb kábeljelentések szerint Streseman német külügyminiszter szakértők társaságában már el is utazott a svájci Lugano fűrdőhelyre, ahol Briand francia külügyminiszterrel s az Angliát képviselő Chamberlainnel megfogják tárgyalni az európai problémákat.

A beavatott információk szerint ezen a luganói konferencián fog eldőlni Németország külpolitikájának iránya és hacsak a németek nem tudják meggyőzni Angol és Franciaország képviselőit a locarnói szellemnek a gyakorlatba való átvitelének hálaszatlatlanságáról, — a mi többek között egyenlő a Rajnavidék kiűrésével — akkor Németország sem fogja komolyan venni a locarnói barátsági egyezményt.

Németországban különben is rossz néven veszik a francia külügyminiszter legutóbbi németellenes nyilatkozatát s hacsak nem sikerül Luganóban megegyezni a Nagyhatalmak államférfiainak, úgy ismét politikai krízis előtt áll Európa.

Vasutat építenek a Sherritt Gordon Bányákhoz

Amint a Kanadai Magyar Újság már megírta a Dominion Construction Co. rekord idő alatt építette meg a vasutovonalat a Flin-Flon bányákhoz amelynyolc a nehéz terepen 11 hónap alatt nyolcvan mérföld vasutovonalat épített.

Most ugyanez a vállalat kapott az ottvali birodalmi kormánytól engedélyt a nemesércben kimeríthetetlen gazdagnak híresztelt Sherritt-Gordon bányavidékhez vezető vasutovonal megépítésére. Miután az építkezéshez szükséges felszerelést már a munkálatok megkezdésének helyére szállították a Hudson Bay vasuton, a munkákat azonnal megkezdték és ha minden zavartalanul megy jövő nyáron már megindul a közlekedés a Sherritt-Gordon bányavidékhez.

KANADAI PARIPA NYERTE AZ
ELSŐDÍJÁT CSIKAGÓBAN

A Chicagóban megtartott nemzetközi tenyészlokiállításán Falconer, Gowan, saskatchewan farmer nyerte az elsődíjat egy a paripák, mint a csikók osztályában.

Falconer, aki már különböző kiállításokon nyert díjat, volt az egyetlen kanadai, aki Clydesdale tenyészlovak kal vett részt a chicagói kiállításán.

Elsülyedt egy angol teherhajó a tengeren...

SEATTLE, Wash. december 7. — A Chief Makulla nevű angol teherhajó, amely már kedden segítséget kért, szerdán elsülyedt a Cenderes-óceánon. A legénységet megmentette a Yogan Maru japán teherhajó.

KÖLDJÖN SE 50 CENTET A KÉPES
NAGY NAPTARRA!

BANYASZERENCSETLENSÉG PERUBAN

Az egyik perui rézbánya egyik tár-nája beomlott és a nagy sebességgel beomló 40,000 tonna víz és réz keverék 27 bányászt temetett maga alá.

A jelentések szerint még 13 ember élete forgott veszélyben, akiket azonban sikerült megmenteni.

FIGYELIK AZ ARABOKAT AZ ANGOL REPÜLŐK

CAIRO, Egyiptom, december 8. — Az angol kormány nyolc új repülőgépet küldött teljes legénységgel Irakba, hogy ott alaposan megfigyeljék az arabok mozgódását.

Elkészült a Naptár

és a hét elején már kiküldöttük az első példányokat. A naptárak postázása egész héten tart s így legkésőbb a hét végére mindenki megfogja kapni. — Az óhazába rendelt naptárakat már elküldöttük és kérjük mindazon honfitársainkat, akik egy kellemes újví meglepetésben akarják részesíteni, úgy rendeljék meg a Kanadai Magyar Újság Képes Nagy Naptárát, hogy újévre otthon legyen. Ezidei naptárunk terjedelmével és páratlanul gazdag tartalmával felülmúlja az eddigieket.

Unalmas téli esteiken, úgy az Óhazában, mint itt Kanadában páratlan szórakozást fog nyújtani. — Siessen rendelését minél előbb beküldeni, amíg a készlet tart.

A NAPTÁR ÁRA KANADÁBAN 50 cent
AZ ÓHAZÁBA RENDELVE 75 cent.

